

بررسی نقش تغییر نگرش معلمان در میزان عملکرد یاددهی - یادگیری آن‌ها در مدارس دوره ابتدایی شهرستان مراغه در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹

الهام تمجیدتاش

عضو باشگاه پژوهشگران جوان دانشگاه آزاد اسلامی، و احد بناب.

tamjiddash@yahoo.com (مسئول مکاتبات)

محمدعلی مجلل چوبقلو

استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، و احد بناب *mojallal.2006@yahoo.com*

رحیم عبدالله فام

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، و احد بناب *abdollahfam@yahoo.com*

یوسف بیگ زاده

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی، و احد بناب

چکیده

مقدمه و هدف پژوهش: هدف کلی در این تحقیق، بررسی نقش تغییر نگرش معلمان در میزان عملکرد یاددهی - یادگیری آن‌ها در مدارس مقطع ابتدایی شهرستان مراغه در سال تحصیلی ۹۰-۱۳۸۹، می‌باشد.

روش پژوهش: این پژوهش به روش تجربی انجام شده است که در آن، نقش تغییر نگرش معلمان در کیفیت عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها مورد بررسی قرار گرفته است و به همین منظور برای سنجش تأثیر متغیر مستقل (تغییر نگرش) بر روی متغیر وابسته (عملکرد یاددهی-یادگیری)، از میان جامعه آماری که بالغ بر ۶۹۹ نفر معلم مرد و زن دوره ابتدایی شهرستان مراغه بود، تعداد ۵۰ نفر به عنوان نمونه، به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند و با پیش آزمون محقق ساخته، وضعیت اولیه نگرش آنان سنجیده شد و همچنین به وسیله چک لیستی محقق ساخته، کیفیت عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها مورد مشاهده قرار گرفت و سپس طی یک دوره آموزشی، جهت بهبود نگرش آن‌ها به حرفه معلمی، آموزش‌هایی به آنان داده شد و در ادامه، نگرش جدید آنان از طریق پس آزمون و عملکرد یاددهی-یادگیری نهایی معلمان بعد از آموزش، در کلاس درس مشاهده و نمره گذاری شد و در نهایت بعد از دو بار آزمون و سنجش مقدماتی و نهایی، میانگین‌های دو آزمون استخراج شد و معنی داری میانگین‌ها با استفاده از آزمون (t دو نمونه ای) بررسی شد

یافته‌ها و نتیجه گیری: طبق نتایج تحقیق، فرضیه اصلی تحقیق و به تبع آن، فرض‌های فرعی، مورد تأیید قرار گرفت و نتیجه گرفته شد که با اصلاح نگرش معلمان، فعالیت‌های یاددهی-یادگیری آنان بهبود می‌یابد.

واژگان کلیدی: تغییر نگرش، عملکرد یاددهی - یادگیری، معلمان دوره ابتدایی

مقدمه

شخصیتی آن شخص دارد، عملکرد هر فرد در شرایط گوناگون نیز بالطبع نشأت گرفته از آگاهی‌هایی است که فرد در رابطه با آن امور به دست آورده و نسبت به آن یقین پیدا کرده است.

حال با توجه به این واقعیت که یکی از اقشار موثر جامعه که نوع رفتار و عملکرد آن‌ها می‌تواند اکثریت قریب به اتفاق افراد جامعه را متأثر کند معلمان هستند و به وجود آمدن نگرش مطلوب، مناسب و مثبت در آنان امری مهم تلقی می‌شود می‌توان چنین استدلال نمود که دادن آگاهی‌های لازم به معلمان و اعمال آموزش‌های تغییر نگرش به آنان جهت بهبود عملکرد آنان امری ضروری و با اهمیت به شمار می‌آید و از آنجایی که مهم‌ترین و اصلی‌ترین وظیفه معلمان در راستای ایفای نقش خود، انجام وظیفه آموزشی آن‌هاست و دادن آموزش‌های لازم جهت آگاه سازی آنان از وظایف آموزشی و همچنین اصول و بایسته‌های فعالیت‌های آموزشی و یاددهی آن‌ها امری بسیار مهم و جدی است.

در حالت کلی می‌توان چنین بیان نمود که عملکرد یاددهی-یادگیری معلمان در محیط آموزشی بایستی با ایده آل‌های مطلوب و پذیرفته شده انطباق داشته باشد و از طرف دیگر عملکرد یاددهی و یادگیری معلمان و ابستگی شدیدی به نگرش آن‌ها به حرفه‌ی خودشان دارد، لذا طی این پژوهش سعی می‌شود، نقش تغییر نگرش معلمان در میزان عملکرد یاددهی- یادگیری آنان بررسی شود.

بیان مسئله

امروزه در هر سازمانی (تولیدی، خدماتی یا آموزشی) به منظور اثر بخش نمودن امور و نیل به اهداف، یکی از معیارها، جذب، آموزش و حفظ نیروی انسانی کار آمد و متخصص می‌باشد، زیرا نیروی انسانی نقش سازنده و کلیدی در پیشبرد هدف‌ها و

با توجه به اینکه رفتار هر فرد می‌تواند گویای وجود نوع خاصی از افکار، عقاید، باورها و نگرش‌ها در وی بوده باشد، با تغییر یافتن نوع باور و نگرش افراد نیز می‌توان شاهد تغییر نوع رفتار در آنان بود. به طور کلی باید گفت: در مورد نوع نگرش افراد می‌توان دو وضعیت کاملاً متفاوت را در نظر گرفت و مطرح کرد که هر کدام عملکردی کاملاً متفاوت را بر می‌انگیزاند؛ نوع اول، نگرش مطلوب، مثبت، مناسب، متعهدانه و صحیحی است که صاحبان این نگرش افرادی هستند خودانگیزخته، دارای دیدگاهی واقع‌بینانه، منطقی و باثبات که بالطبع عملکرد مناسب و مطلوبی نیز دارند، اما نوع دیگری از نگرش را می‌توان نگرشی بی‌ثبات، غیرمنطقی و غیر متعهدانه دانست که غالباً برگرفته شده از محیط است و با تغییر موقعیت از وضعیتی به وضعیت دیگر و با مطرح شدن منافع خاص شخصی و ... دست‌خوش تغییر می‌شود و باعث تغییر رفتار در صاحبان این‌گونه نگرش می‌گردد؛ به طور مثال فردی که دارای نگرش نوع اول (نگرش صحیح، مناسب، واقع‌بینانه و مطلوب) است سعی می‌کند که در برخورد با قضایا، با استدلال و منطقی قابل قبول آن گونه که باید عمل کند نه آن گونه که به نفع خویش یا فرد خاصی در موقعیت و شرایطی ویژه به صورت موقتی است؛ و در نقطه مقابل این افراد می‌توان افرادی را قرار داد که با داشتن نگرشی بی‌ثبات و غیر متعهدانه به هنگام رویارویی با شرایط مختلف محیطی طوری عمل می‌کنند که با بایسته‌های رفتاری فاصله زیادی دارد و صرفاً متأثر از شرایط محیطی است، اما گفتنی است آنچه که در به وجود آمدن نگرشی مطلوب در افراد نقش اساسی را ایفاء می‌کند داشتن آگاهی‌های لازم و کافی در رابطه با مسایل مختلف است؛ همچنان که نوع رفتار هرکسی با طرف مقابل خود متأثر از شناختی است که از ویژگی‌های

یاددهی آن‌ها می‌تواند امری بسیار مهم و جدی تلقی شود.

بدیهی است که در زنده و پویا نگه داشتن مدرسه و فرهنگ عمومی هر جامعه، معلم می‌تواند نقش اول را ایفاء کند. معلمی که خود پویاست، از پرداختن به امور مدرسه لذت می‌برد، زیرا بر این باور است که جدی گرفتن هر کار، شرط اول موفقیت به شمار می‌رود و در برانگیختگی نیز نخستین شرط جدی گرفتن هر کار است. چنین معلمی را می‌توان تربیت کرد، زیرا معلمی مهارتی است بسیار پیچیده و آموختنی و مانند سایر مشاغل یا مهارت‌ها مستلزم استعداد و برخی شرایط طبیعی است. بنابراین، امر تربیت معلم را باید بسیار جدی و سخت گرفت که نشانه ارزش و احترام قائل شدن به انسان و انسانیت است و بدون آن، آموزش و پرورش سالم و موثر غیرممکن است. (شعاری نژاد ۱۳۸۸، ۹۲)

این نکته مهم نیز بدیهی است که هرگونه غفلت در آموزش و پرورش طبعاً به پیامدهای ناگوار جبران ناپذیر فردی و اجتماعی خواهد انجامید که احتمالاً در بلند مدت آشکار خواهند شد (شعاری نژاد ۱۳۸۸، ۱۱۰).

معلمی که نگرش منطقی و صحیحی نسبت به ضرورت مسئولیت‌پذیری خویش در قبال وظایف محوله بوده باشد و آگاهی کافی از اهمیت و جایگاه شغل معلمی داشته باشد، طبیعتاً رفتار و عملکرد صحیحی نیز در راستای ایفاء نقش خویش در محیط آموزشی خواهد داشت؛ به طور مثال اگر این باور در معلمان نهادینه شده باشد که آینده علمی، اخلاقی و فرهنگی جامعه از آن افرادی است که امروز به دست آنان پرورش می‌یابند و عملکرد صحیح و مطلوب آموزشی و تربیتی امروز آنان به عنوان یک معلم، به طور مستقیم و غیرمستقیم در توسعه و پیشبرد علمی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جامعه اثرگذار خواهد

مأموریت‌های سازمان دارد و از ارکان رشد و توسعه و بقای سازمان محسوب می‌گردد. امروزه دیگر، تجهیزات، لوازم و ماشین‌آلات برای انجام اثر بخش امور سازمان کافی نمی‌باشد لذا اهمیت قائل شدن به روابط انسانی و استفاده بهینه از نیروی فکر و مهارت‌های فردی کارکنان، سازمان را در دستیابی به اهدافش موفق می‌گرداند. این نیروی کار بدون عرضه تولید یا خدمت فاقد ارزش کارکردی است و زمانی ارزش واقعی پیدا می‌کند که در تولید محصول یا خدمت اثر بخش باشد. (پرهیزکار ۱۳۸۲).

حال اگر چنانچه به ضرورت وجودی منابع انسانی دارای مهارت، دانش و اطلاعات صحیح و کارآمد که لازمه تحقق اهداف هر سازمانی است نگاهی بیاندازیم، متوجه خواهیم شد که تربیت افرادی با نگرش‌ها، دیدگاه‌ها و برداشت‌هایی صحیح نسبت به کارکردها، اهداف و ساختار سازمان و همین‌طور نقش خود به عنوان یکی از عواملان، تحقق بخشی به اهداف آن سازمان مسئله‌ای بسیار مهم و ضرورت آن غیر قابل انکار است.

اهمیت و ضرورت تحقیق

با توجه به این واقعیت که یکی از اقشار موثر جامعه که نوع رفتار و عملکرد آن‌ها می‌تواند اکثریت قریب به اتفاق افراد جامعه را متأثر کند تغییر نگرش معلمان و به وجود آمدن نگرش مطلوب، مناسب و مثبت در آنان است، می‌توان چنین استدلال نمود که دادن آگاهی‌های لازم به معلمان و اعمال آموزش‌های تغییر نگرش به آنان جهت بهبود عملکرد آنان، امری ضروری و مهم به شمار می‌آید و از آنجایی که مهم‌ترین و اصلی‌ترین وظیفه معلمان در راستای ایفاء نقش خود، وظیفه آموزشی آنهاست، دادن آموزش‌های لازم جهت آگاه سازی آنان از وظایف آموزشی و همچنین اصول و بایسته‌های فعالیت‌های آموزشی و

بود، قطعاً و یقیناً رفتار آموزشی و تربیتی آنان که متأثر از نگرش مثبت، صحیح و منطقی آنان می‌باشد نیز در محیط آموزشی، بهتر، صحیح‌تر و نظامندتر خواهد بود؛ بنابراین می‌توان گفت آموزش‌هایی هم که در راستای سوق دادن نگرش معلمان به مسیر درست و منطقی بوده باشد، خواهد توانست رفتار و عملکرد آنان را تا حد قابل توجهی بهبود بخشد؛ بنابراین محقق در نظر دارد با انجام پژوهش حاضر و با استناد به داده‌های حاصل از نتایج و یافته‌های پژوهش، پیشنهادات کاربردی را در راستای اقداماتی جهت ارتقای نگرش‌ها و به تبع آن رفتارهای مجریان نظام آموزش و پرورش ارائه دهد.

ادبیات پژوهش

تاکنون برای واژه «نگرش»^۱ معانی زیادی مطرح شده است، به گونه‌ای که آن را مترادف با واژه‌هایی همچون روش، باور، احساسات، ارزش‌ها، ذهنیت، چشم انداز، اعتقاد، سبک و ... دانسته‌اند. از آنجا که نگرش مفهومی انتزاعی است، نمی‌توان انتظار داشت که صاحب نظران در مورد ماهیت نگرش‌ها اتفاق نظر داشته باشند. این اختلاف نظر در تعریف نگرش نیز دیده می‌شود، به طوری که تاکنون تعاریف بسیار متعدد و متنوعی از نگرش شده است؛ از دیدگاه «بالدوین»^۲ نگرش عبارت است از آمادگی برای توجه یا اقدام به عمل از نوعی مشخص (بالدوین ۱۹۰۱). «وارن»^۳ نیز معتقد است که وقتی یک تجربه خاص به طور مداوم تکرار می‌شود، تغییر آمایه‌ای ایجاد می‌شود که بسیاری از سلول‌های عصبی مرکزی را تحت تأثیر قرار می‌دهد و در بخش‌های دیگر دستگاه عصبی مرکزی گسترش می‌یابد. این تغییرات در آمایه دستگاه عصبی مرکزی فرایند دریافت را تعدیل می‌کند؛ بر حسب زندگی ذهنی، این آمایه‌های کلی، نگرش خوانده می‌شوند (وارن ۱۹۲۲). از دیدگاه «دروبا»^۴ نگرش، یک حالت گرایش ذهنی در انسان است برای

عمل در جهت موافق یا مخالف با یک شیء معین. (دروبا، ۱۹۳۳). به اعتقاد «توماس»^۵ مفهوم چند بعدی از نگرش که شامل عناصر شناختی، عاطفی و رفتاری است، مقبول‌ترین مفهوم برای تعریف نگرش است. بدین ترتیب، نگرش نشان دهنده اثر شناختی و عاطفی برجای گذاشته شده تجربه شخص از شیء یا موضوع اجتماعی مورد نگرش و یک تمایل به پاسخ در برابر آن شیء است. نگرش در این معنی، یک مکانیسم پنهانی است که رفتار را هدایت می‌کند (کریمی ۱۳۸۸، ۸).

در مجموع می‌توان گفت که نگرش، روشی نسبتاً ثابت در فکر، احساس و رفتار نسبت به افراد، گروه‌ها و موضوعات اجتماعی یا قدری وسیع‌تر در محیط فرد است که در جهت هدفی ویژه سوق داده می‌شوند. (خدیوی ۱۳۸۶، ۶۳).

بخشی از اهمیت نگرش ناشی از آن است که صاحب نظران، مطالعه نگرش را برای درک رفتار اجتماعی، حیاتی می‌دانند. بخش دیگری از این اهمیت مبتنی بر این فرض است که نگرش‌ها تعیین کننده رفتارها هستند و این فرض به طور ضمنی دلالت بر این امر دارد که با تغییر دادن نگرش‌های افراد، می‌توان رفتارهای آنان را تغییر داد. به علاوه با افزایش نگرش‌های افراد در مورد چیزها، احتیاج او به تفکر و اخذ تصمیم‌های تازه، کم می‌شود و رفتار او نسبت به آن چیزها عادت‌ی، قالبی، مشخص و قابل پیش‌بینی می‌گردد و در نتیجه زندگی اجتماعی او آسان می‌شود. هم چنین آگاه بودن از نگرش‌های افراد می‌تواند دارای اهمیت زیادی باشد، به طوری که اگر نگرش‌های مردم را بدانیم می‌توانیم رفتار آنان را پیش‌بینی کنیم و بر رفتار آنان کنترل داشته باشیم (کریمی ۱۳۷۹، ۷۳).

تحقیقاتی که تاکنون در باب سنجش چگونگی تأثیر نگرش‌ها بر رفتار صورت گرفته، به این نتیجه رسیده است که دو ساز و کار برای اثرگذاری نگرش بر رفتار

مختلف محیطی طوری عمل می‌کنند که با بایسته‌های رفتاری فاصله زیادی دارد و صرفاً متأثر از شرایط محیطی است، اما گفتنی است آنچه که در به وجود آمدن نگرشی مطلوب در افراد نقش اساسی را ایفاء می‌کند داشتن آگاهی‌های لازم و کافی در رابطه با مسایل مختلف است؛ همچنان که نوع رفتار هر کسی با طرف مقابل خود متأثر از شناختی است که از ویژگی‌های شخصیتی آن شخص دارد، عملکرد هر فرد در شرایط گوناگون نیز بالطبع نشأت گرفته از آگاهی‌هایی است که فرد در رابطه با آن امور به دست آورده و نسبت به آن یقین پیدا کرده است.

پیشینه پژوهش

«لیندسی بی هوساک»^۷ کارشناس آموزش ریاضی و علوم در گروه آموزشی تدریس و یادگیری در دانشگاه در مرکز فلوریدا و لندن، در سال ۲۰۰۵ میلادی پژوهشی را با عنوان «تأثیر یادگیری فعال ریاضی توسط دانش آموزان مقطع ابتدایی پایه چهارم در تغییر نگرش و عملکرد آنان در درس ریاضی» انجام داده، به این نتیجه رسیده است که: اعمال آموزش‌های مخصوص تغییر نگرش بر روی دانش آموزان، بر روی عملکرد آنان در درس ریاضی تأثیر دارد، این محقق در ابتدا نگرش ۲۶ نفر از دانش آموزان پایه چهارم را قبل از اعمال تغییر نگرش سنجید و بعد از اعمال تغییر نگرش، به مدت ۱۲ هفته، دوباره سطح نگرش آنان را نسبت به درس ریاضی سنجید و متوجه شد که با بالا رفتن سطح نگرش آنان نسبت به درس ریاضی، عملکرد آنان در این درس بهبود یافته است.

«باینت هالر»^۸ در تحقیقی با عنوان «بررسی اهمیت دارا بودن نگرش انتقادی جوانان در پیشگیری از اعتیاد به سیگار» به این نتیجه رسید که: دادن آموزش‌هایی از طریق جلسات actualieing جهت ایجاد نگرش انتقادی در جوانان (به صورت مداوم از ۱۲ سالگی تا

وجود دارد: ساز و کار اول عبارت است از (نگرش - تفکر مستدل-رفتار)؛ این ساز و کار زمانی به کار می‌افتد که تفکر عمیق و دقیقی در باب نگرش‌هایمان داریم و کاربرد آن در رفتار را مورد سنجش قرار می‌دهیم. مثلاً آجزن و دیگران، معتقدند که بهترین پیش‌بینی کننده چگونگی رفتار ما در یک موقعیت معین، نیرومندی قصد ما در آن موقعیت خاص است. ساز و کار دوم عبارت است از (نگرش - رفتار بی تأمل). ساز و کار اول متناسب با مواردی است که فرصت کافی داریم، اما آنجا که باید فوراً تصمیم بگیریم و عمل کنیم، بر اساس الگوی (نگرش-رفتاری تأمل) عمل می‌کنیم (ترکان و کجیاف ۱۳۸۷، ۵۲).

به طور کلی باید گفت: در مورد نوع نگرش افراد می‌توان دو وضعیت کاملاً متفاوت را در نظر گرفت و مطرح کرد که هرکدام عملکردی کاملاً متفاوت را بر می‌انگیزاند؛ نوع اول، «نگرش مطلوب»^۶ مثبت، مناسب، متعهدانه و صحیحی است که صاحبان این نگرش افرادی هستند خود انگیزه، دارای دیدگاهی واقع‌بینانه، منطقی و باثبات که بالطبع عملکردی مناسب و مطلوبی نیز دارند، اما نوع دیگری از نگرش را می‌توان نگرشی بی ثبات، غیرمنطقی و غیر متعهدانه دانست که غالباً برگرفته شده از محیط است و با تغییر موقعیت از وضعیتی به وضعیت دیگر و با مطرح شدن منافع خاص شخصی و... دست‌خوش تغییر می‌شود و باعث تغییر رفتار در صاحبان این‌گونه نگرش می‌گردد؛ به طور مثال فردی که دارای نگرش نوع اول (نگرش صحیح، مناسب، واقع‌بینانه و مطلوب) است سعی می‌کند که در برخورد با قضایا، با استدلال و منطقی قابل قبول، آن گونه که باید عمل کند نه آن گونه که به نفع خویش یا فرد خاصی در موقعیت و شرایطی ویژه به صورت موقتی است؛ و در نقطه مقابل این افراد می‌توان افرادی را قرار داد که با داشتن «نگرش بی ثبات» و غیر متعهدانه به هنگام رویارویی با شرایط

بیماری می‌گردد و اجرای برنامه‌های مشابه می‌تواند موجب ارتقای نگرش نسبت به بیماری و بالطبع پذیرش مسئولیت خود مراقبتی توسط بیمار و در نهایت بهبود وضعیت سلامت این بیماران گردد.

نتایج حاصل از پژوهش رحمتی و اعتمادی نیز با عنوان «تأثیر آموزش مهارت‌های مقابله‌ای به روش بحث گروهی بر نگرش دانش آموزان نسبت به سوء مصرف مواد مخدر» نشان داد که آموزش مهارت‌های مقابله‌ای، نگرش دانش آموزان را نسبت به مواد مخدر تغییر می‌دهد و بر تغییر مؤلفه‌های شناختی، عاطفی و رفتاری نگرش نسبت به سوء مصرف مواد مخدر تأثیر معناداری دارد.

نتیجه پژوهشی که تحت عنوان «بررسی نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به پژوهش و عوامل موثر بر آن» در سال ۱۳۷۹ بر روی ۳۹۱ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان انجام گرفته نشان داده است که بین نگرش دانشجویان نسبت به پژوهش و اعتقاد به اینکه صرف زمان در فعالیت‌های تحقیقاتی موجب رکورد عملی دانشجویان نمی‌شود، رابطه معنا داری وجود دارد و بیشترین عامل موثر مطرح شده برای شرکت در فعالیت‌های تحقیقاتی توسط جامعه آماری، داشتن علاقه و انگیزه شخصی است. اما طبق یافته‌های این پژوهش، بین نگرش دانشجویان نسبت به پژوهش، تحقیق و خود ارزیابی علمی، رابطه معنا داری وجود ندارد.

پور شهریاری و شعاع کاظمی (۱۳۸۲) پژوهشی را با عنوان «بررسی نگرش مذهبی دانش آموزان دختر دبیرستان‌های شهر تهران» در چهار منطقه از مناطق بیست‌گانه تهران انجام دادند که ابزار آن‌ها در این پژوهش، پرسش‌نامه‌های نگرش سنج بود و هدف از تحقیق مزبور، علاوه بر پدیده نگرش مذهبی، بررسی رابطه وضعیت اقتصادی، پایه تحصیلی، میزان تحصیلات والدین و الگوهای مورد ارائه با نگرش

در تغییر نگرش آنان نسبت به سیگار و در نتیجه تغییر رفتار آنان (که همان دوری از استعمال سیگار می‌باشد) موثر است.

«اسکاندجی کارنیک»^۹ (۱۹۹۹) در تحقیقی که با عنوان «تأثیر تفکر علمی معلمان پرستار در سطح مهارت آموزشی در دانشگاه» در گروه علوم پرستاری در دانشگاه فنلاند، بر روی ۴۵ معلم پرستار انجام داد، به این نتیجه رسید که: بین وجود تفکر علمی و بالا رفتن میزان درخواست و رود آنان به دانشگاه، رابطه معنا داری وجود دارد.

«رابین راجلی»^{۱۰} تحقیقی را در سال (۲۰۰۴) میلادی با عنوان «بررسی میزان تأثیر ادراک رهبری توسط معلمان در تغییر نگرش و رفتار معلمان» انجام داد و در آن نگرش و رفتار ۱۷ معلم و ۷ مدیر مدرسه ابتدایی جنوب غرب ایالات متحده را قبل و بعد از شرکت در برنامه مربوط به شناساندن رهبری به وسیله جمع آوری مشاهدات از تیم جلسات و مصاحبه با آنان، مورد بررسی قرارداد و به این نتیجه رسید که بین شیوه ادراک آن‌ها از رهبری و رفتار آنان رابطه وجود دارد.

«بارکومارگارت جکسون»^{۱۱} در تحقیقی که با عنوان «بررسی رابطه بین آموزش‌های عمومی فرعی به معلمان و تغییر نگرش آنان نسبت به آموزش دانش آموزان معلول» انجام داد، این نتیجه مشاهده شد که بین اعمال آموزش‌های لازم به معلمان و تغییر نگرش و عملکرد مطلوب آنان در کلاس درس رابطه معنا داری وجود دارد.

ایمانی و همکاران نیز در تحقیقی با عنوان «بررسی تأثیر برنامه توانمندسازی بر نگرش نسبت به بیماری در مبتلایان به دیابت نوع یک» به این نتیجه دست یافتند که اجرای برنامه توانمندسازی بر نگرش نسبت به بیماری بیماران مبتلا به دیابت نوع یک، اثر داشته و موجب تغییرات مثبت در مقیاس کلی نگرش نسبت به

فرضیه‌های پژوهش

فرضیه اصلی: تغییر نگرش معلمان دوره ابتدایی شهرستان مراغه در میزان عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها موثر است.

فرضیه‌های فرعی

۱) آگاهی معلمان از ضرورت تلاش و تفکر علمی، بر برانگیخته کردن محیط آموزشی توسط آنان موثر است.

۲) آگاهی معلمان از ضرورت مسئولیت پذیری، بر جذاب و غنی کردن محیط آموزشی توسط آنان موثر است.

۳) آگاهی معلمان از تأثیر مثبت یادگیری مشارکتی، بر ترغیب فراگیران به تعامل گروهی در کلاس موثر است.

۴) آگاهی معلمان از اهمیت ایفای نقش آموزشی خود، بر پاسخگویی به سؤالات و ارضای کنجکاوی‌های فراگیران موثر است.

۵) آگاهی معلمان از اهمیت شیوه‌های مطلوب تدریس، بر بکارگیری این روش‌ها در کلاس موثر است.

۶) آگاهی معلمان از اهمیت کاربرد روش‌های موثر آموزشی، بر توجه آنان به تجربیات فراگیران هنگام تدریس موثر است.

۷) آگاهی معلمان از تأثیر مثبت تدریس فعال در یادگیری، بر بکارگیری روش‌های فعال تدریس در کلاس موثر است.

روش پژوهش

این تحقیق از نوع کاربردی بوده و به روش تجربی انجام شده است که در آن، تأثیر متغیر مستقل (تغییر نگرش معلمان) بر متغیر وابسته (عملکرد یاددهی-یادگیری معلمان) سنجیده شد. روند سنجش به این

مذهبی و وضعیت اقتصادی خانواده و نگرش مذهبی بود که بر اساس نتایج به دست آمده مشاهده شد که تفاوت معنی داری بین پایه‌های تحصیلی، وضعیت اقتصادی خانواده، میزان سواد والدین، الگوهای مورد ارائه و نگرش مذهبی دانش آموزان وجود دارد.

شیر نژاد (۱۳۸۳) جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد پژوهشی را با عنوان «بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج» انجام داده است که در آن به بررسی عوامل تأثیر گذار بر نگرش دانشجویان پرداخته است، نتایج حاصل از این پژوهش، از معنا دار بودن رابطه میان موفقیت یا شکست یکی از اعضای خانواده و ازدواج، میان اعتقادات مذهبی خانواده و جنسیت و نگرش به ازدواج است، اما میان میزان تبعیت فرزندان از والدین، محل سکونت و نگرش ازدواج رابطه معنا داری یافت نشد.

احمدیان (۱۳۸۳) جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد، تحقیقی را با عنوان «بررسی عوامل موثر بر نگرش مردان نسبت به نقش اقتصادی زنان شاغل شهر مشهد» انجام داده است که هدف از این تحقیق، یافتن سطح نگرش و شکل دهی بر این نگرش‌هاست و نتیجه گیری کلی از انجام آن، نشان می‌دهد که نگرش مردان نسبت به نقش اقتصادی زنان با تأثیر پذیرفتن از عوامل موثر بر نگرش، مثبت‌تر می‌شود.

صادقی (۱۳۸۴)، در تحقیقی با عنوان «تأثیر باورهای جنسیتی بر ایفای نقش‌های خانگی زنان متأهل شاغل در دانشگاه علوم پزشکی سندج» به بررسی تأثیر کلیشه‌ها و باورها بر ایفای نقش افراد پرداخته است و نتایج پژوهش وی نشانگر این امر است که در حیطه تأثیر کلیشه‌ها و باورهای جنسیتی، آنچه که در ایفای نقش‌های خانگی زنان موثر است، باورهای مردان نسبت به کلیشه‌های جنسیتی به تصور زنان است.

شامل پرسش نامه‌ای می‌شد که نگرش معلمان با آن سنجیده شد و ابزار دوم شامل چک لیستی محقق ساخته بود که بر اساس آن عملکرد یاددهی-یادگیری معلمان مشاهده گردید و نمره گذاری شد؛ برای تعیین روایی ابزارهای جمع آوری اطلاعات، چندین بار، ابزارها بر اساس دیدگاه و نظرات اساتید و مبانی نظری مربوطه مورد بازبینی قرار گرفت تا ابهامات احتمالی رفع گردد و در راستای برآورد اعتبار پرسش نامه، از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شد که میزان آن ۰/۸۷ بود که نشانگر پایایی ابزار است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش که در نتیجه آزمون فرضیه‌های اصلی و فرعی بدست آمده به شرح ذیل می‌باشد.

فرضیه اول

آگاهی معلمان از ضرورت تلاش و تفکر علمی، بر برانگیخته کردن محیط آموزشی توسط آنان موثر است. با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری $۰/۰۵$ و درجه آزادی ۴۹ ، برابر با $۲۳/۲۵$ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با ۲ می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین تلاش و تفکر علمی و حرفه‌ای معلمان و میزان توجه آن‌ها به ضرورت برانگیخته کردن محیط

ترتیب بود که ابتدا به وسیله پیش آزمون مقدماتی، وضع موجود نگرش آزمودنی‌ها نسبت به حرفه معلمی سنجیده شد و در کلاس‌هایی که محقق ترتیب داده بود، عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها به وسیله چک لیست مشاهده گردید و نمره‌گذاری شد، سپس طی یک دوره آموزشی سه ماهه به معلمان (۳ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای در هفته) سعی گردید نگرش آنان به حرفه معلمی عوض شود و بعد، تأثیر و رابطه دوره آموزشی مذکور، در عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها به وسیله چک لیست مشاهده و نمره‌گذاری شد و در نهایت، میانگین نمرات بدست آمده از چک لیست مربوط به عملکرد یاددهی-یادگیری اولیه با عملکرد بعد از آموزش، مقایسه و معنی داری تفاوت آن‌ها با آزمون t دو نمونه‌ای بررسی شد.

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری تحقیق حاضر تمامی معلمان شاغل مرد و زن دوره ابتدایی شهرستان مراغه در سال تحصیلی (۹۰-۱۳۸۹) بالغ بر ۵۴۷ نفر معلم زن و ۱۵۲ نفر معلم مرد است که مجموعاً ۶۹۹ نفر می‌باشد و نمونه آماری مورد نظر به صورت تصادفی طبقه‌ای انتخاب شدند. داده‌های مورد نیاز، از طریق آزمون‌های ترتیب داده شده بدست آمد؛ به طوری که آزمون اول

جدول (۱) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به ضرورت دارا بودن تلاش و تفکر

علمی، بر عملکرد آنان نسبت به برانگیخته کردن محیط آموزشی

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۱/۷۱		میانگین: ۳/۵۷	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۲۳/۲۵	۲	۰/۰۵	۴۹
حداقل مورد قبول			
سطح معنی داری		درجه آزادی	
۰/۰۱		۱	
t		۱/۶۴	

جدول (۲) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به ضرورت مسئولیت پذیری در ایفای نقش خود، بر عملکرد آنان نسبت به جذاب و غنی کردن محیط آموزشی

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۱/۸۵		میانگین: ۴/۱۲	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۲۴/۶۷	۲	۰/۰۵	۴۹

آموزشی رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای تفکر علمی و حرفه‌ای معلمان، عملکرد یاددهی-یادگیری آنان در این حیطة بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرضیه اول تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۱)

فرضیه دوم

آگاهی معلمان از ضرورت مسئولیت پذیری، بر جذاب و غنی کردن محیط آموزشی توسط آنان موثر است. با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری ۰/۰۵ و درجه آزادی ۴۹، برابر با ۲۴/۶۷ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با ۲ می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین مسئولیت پذیری معلمان در ایفای نقش خود و جذاب و غنی کردن محیط آموزشی توسط آنان، رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای سطح مسئولیت پذیری معلمان، عملکرد یاددهی-یادگیری آنان در این حیطة بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرض دوم تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۲)

فرضیه سوم

آگاهی معلمان از تأثیر مثبت یادگیری مشارکتی، بر ترغیب فراگیران به تعامل گروهی در کلاس موثر است. با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری ۰/۰۵ و درجه آزادی ۴۹، برابر با ۱۴/۶۱ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با ۲ می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین آگاهی معلمان از تأثیر مثبت یادگیری مشارکتی و ترغیب فراگیران به تعاملات گروهی در کلاس توسط معلمان، رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای سطح آگاهی آنان نسبت به مورد مذکور، عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها در این حیطة بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرض سوم تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۳)

فرضیه چهارم

آگاهی معلمان از اهمیت ایفای نقش آموزشی خود، بر پاسخگویی به سؤالات و ارضای کنجکاوی‌های فراگیران موثر است.

جدول (۳) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به اثرات مثبت یادگیری مشارکتی، بر عملکرد آنان نسبت به ترغیب فراگیران به مشارکت گروهی در کلاس

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۲/۵۷		میانگین: ۳/۹۷	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۱۴/۶۱	۲	۰/۰۵	۴۹

جدول (۴) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به اهمیت ایفای نقش آموزشی خود، بر عملکرد آنان نسبت به پاسخگویی به سؤالات و کنجکاوی‌های فراگیران در کلاس

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۳/۱۴		میانگین: ۴/۳۳	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۱۱/۱۵	۲	۰/۰۵	۴۹

می‌شود که بین آگاهی معلمان از اهمیت انتقال موثر محتوای آموزشی و درگیر کردن فراگیران در موضوع درس توسط آنان، رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای سطح آگاهی معلمان در حیطه مذکور، عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها در این حیطه بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرض پنجم تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۵).

فرضیه ششم

آگاهی معلمان از اهمیت کاربرد روش‌های موثر آموزشی، بر توجه آنان به تجربیات فراگیران هنگام تدریس موثر است.

با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری ۰/۰۵ و درجه آزادی ۴۹، برابر با ۱۱/۱۵ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با ۲ می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین آگاهی معلمان از میزان اهمیت ایفای نقش آموزشی

خود و پاسخگویی به سؤالات و کنجکاوی‌های فراگیران در حین آموزش، رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای سطح آگاهی معلمان در حیطه مذکور، عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها در این حیطه بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرض چهارم تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۴)

فرضیه پنجم

آگاهی معلمان از اهمیت شیوه‌های مطلوب تدریس، بر بکارگیری این روش‌ها در کلاس موثر است.

با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری ۰/۰۵ و درجه آزادی ۴۹، برابر با ۱۳/۲۵ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با ۲ می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین آگاهی معلمان از نقش موثر بکارگیری شیوه‌های مطلوب آموزشی و ارتباط دادن موضوعات

با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری ۰/۰۵ و درجه آزادی ۴۹، برابر با ۱۶/۷۷ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با ۲ می‌باشد، نتیجه گرفته

جدول (۵) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به اهمیت شیوه‌های مطلوب تدریس، بر

بکارگیری این روش‌ها در کلاس

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۱/۵۷		میانگین: ۲/۶۴	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۱۶/۷۷	۲	۰/۰۵	۴۹

جدول (۶) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به نقش موثر کاربرد شیوه‌های مطلوب آموزشی، بر عملکرد آنان نسبت به ارتباط دادن موضوعات درسی با تجربیات فراگیران در کلاس

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۲/۱۸		میانگین: ۳/۲۳	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۱۳/۲۵	۲	۰/۰۵	۴۹

درسی با تجربیات فراگیران در حین تدریس، رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای سطح آگاهی معلمان در حیطه مذکور، عملکرد یاددهی-یادگیری آنان در این حیطه بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرض ششم تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۶)

فرضیه هفتم
آگاهی معلمان از تأثیر مثبت تدریس فعال در یادگیری، بر بکارگیری روش‌های فعال در کلاس موثر است.
با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری $۰/۰۵$ و درجه آزادی ۴۹ ، برابر با $۵/۵۱$ و بزرگ‌تر از t

جدول (۷) داده‌های بدست آمده از سنجش اثر تغییر نگرش معلمان نسبت به اثرات مثبت تدریس فعال، بر عملکرد آنان نسبت به بکارگیری روش‌های فعال و مقتضی تدریس در کلاس

عملکرد یاددهی-یادگیری (قبل از آموزش)		عملکرد یاددهی-یادگیری (بعد از آموزش)	
میانگین: ۳/۹۴		میانگین: ۴/۶۲	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۵/۵۱	۲	۰/۰۵	۴۹

جدول (۸) مقایسه میانگین‌های بدست آمده از سطح نگرش معلمان (قبل و بعد از آموزش)

میانگین نمرات کسب شده (قبل از آموزش)	میانگین نمرات کسب شده (بعد از آموزش)	گویه‌ها	
۲/۶۰	۳/۹۶	آگاهی معلمان از ضرورت تلاش و تفکر علمی و حرفه ای	
۳/۳۸	۴/۲۲	آگاهی معلمان از ضرورت مسئولیت پذیری در ایفای نقش	
۲/۱۸	۳/۱۲	آگاهی معلمان از تأثیر مثبت یادگیری مشارکتی	
۳/۰۸	۴/۳۲	آگاهی معلمان از میزان اهمیت ایفای نقش موثر آموزشی	
۲/۳۴	۳/۳۸	آگاهی معلمان از اهمیت انتقال موثر محتوای آموزشی	
۲/۹۱	۳/۸۰	آگاهی معلمان از نقش موثر کاربرد شیوه‌های موثر آموزشی	
۳/۰۲	۴/۲۰	آگاهی معلمان از اثرات مطلوب تدریس فعال در یادگیری	
میانگین: ۲/۷۸		میانگین: ۳/۸۵	
T محاسبه شده	T جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۱۱/۱۷	۲	۰/۰۵	۴۹

اعمال آموزش‌های مربوط به تغییر نگرش، در بالا رفتن سطح نگرش مطلوب آنان موثر است.

آزمون فرضیه اصلی تحقیق

تغییر نگرش معلمان دوره ابتدایی شهرستان مراغه در میزان عملکرد یاددهی-یادگیری آنها موثر است.

با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری $0/05$ و درجه آزادی 49 ، برابر با $18/30$ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با 2 می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین تغییر نگرش معلمان و عملکرد صحیح یاددهی-یادگیری آنان در محیط آموزشی، رابطه مثبت وجود دارد و با 95 درصد اطمینان می‌توان گفت که تغییر نگرش معلمان باعث بهبود عملکرد یاددهی-یادگیری آنها می‌شود.

جدول، برابر با 2 می‌باشد، نتیجه گرفته می‌شود که بین آگاهی معلمان از اثرات موثر و مثبت تدریس فعال و بکارگیری روش‌های فعال و مقتضی آموزشی در کلاس توسط آنان رابطه مثبتی وجود دارد و با ارتقای سطح آگاهی معلمان در حیطه مذکور، عملکرد یاددهی-یادگیری آنها در این حیطه بهبود می‌یابد؛ بنابراین فرض هفتم تحقیق تایید می‌شود. (جدول شماره ۷)

با توجه به اینکه t محاسبه شده، با سطح معنی داری $0/05$ و درجه آزادی 49 ، برابر با $11/17$ و بزرگ‌تر از t جدول، برابر با 2 می‌باشد و با 95 درصد اطمینان، نتیجه گرفته می‌شود که بین سطح نگرش معلمان، قبل و بعد از آموزش تفاوت وجود دارد و

جدول (۹) مقایسه میانگین‌های بدست آمده از میزان عملکرد یاددهی-یادگیری معلمان (قبل و بعد از آموزش)

میانگین نمرات	میانگین نمرات	گویه‌ها
کسب شده (قبل از آموزش)	کسب شده (بعد از آموزش)	
۱/۷۱	۳/۵۷	مقدار توجه معلم به ضرورت برانگیخته کردن محیط کلاس
۱/۸۵	۴/۱۲	مقدار توجه به معلم به ضرورت جذاب و لذت بخش کردن محیط کلاس درس.
۲/۵۷	۳/۹۷	مقدار توجه معلم به ضرورت تشویق دانش آموزان به مشارکت و تعامل در کلاس درس.
۳/۱۴	۴/۳۳	مقدار توجه معلم به ضرورت پاسخگویی به سؤالات و کنجکاوی‌های فراگیران در کلاس درس.
۱/۵۷	۲/۶۴	مقدار توجه معلم به ضرورت درگیر کردن فراگیران در موضوع درس در کلاس درس.
۲/۱۸	۳/۲۳	مقدار توجه به معلم به ضرورت ارتباط دادن موضوعات درسی با تجربیات فراگیران.
۳/۹۴	۴/۶۲	مقدار توجه معلم به ضرورت بکارگیری روش‌های فعال و مقتضی تدریس در کلاس درس.
میانگین: ۲/۴۲	میانگین: ۳/۷۸	

T محاسبه شده	T-جدول	سطح معنی داری	درجه آزادی
۱۸/۳۰	۲	۰/۰۵	۴۹

بحث و نتیجه گیری

بررسی نتایج بدست آمده از تحلیل داده‌ها گویای این است که متغیر مستقل (تغییر نگرش معلمان) بر متغیر وابسته (عملکرد یاددهی-یادگیری) تأثیرگذار بوده است؛ چنانچه سطح نگرش جدید معلمان (بعد از آموزش)، نسبت به نگرش اولیه آن‌ها (قبل از آموزش)، بالا رفته و به تبع آن، عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها نسبت به وضعیت قبلی ارتقاء یافته است.

چنانچه در جداول شماره (۸) و (۹)، میانگین‌های بدست آمده از نگرش و عملکرد اولیه و جدید آزمودنی‌ها در کنار یکدیگر آمده است، این ادعا را ثابت می‌کند که آموزش‌های مربوط به تغییر نگرش، در ارتقای عملکرد یاددهی-یادگیری، موثر بوده است و داده‌های موجود در جداول شماره ۱ تا ۷ گویای این است که تفاوت بین عملکرد اولیه و عملکرد جدید، معنی دار است و می‌توان ادعا نمود که این تفاوت، حاصل اعمال آموزش‌های تغییر نگرش بوده و بر حسب اتفاق و تصادف نبوده است. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که فرضیه اصلی تحقیق که همان (تغییر نگرش معلمان دوره ابتدایی شهرستان مراغه در میزان عملکرد یاددهی-یادگیری آن‌ها موثر است) می‌باشد، مورد تایید قرار می‌گیرد و قابل ذکر است که نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش‌های انجام گرفته توسط «رابین راجلی»، «بارکو مارگارت جکسون» و «رحمتی» در مورد این موضوع، همسو می‌باشد.

ضمناً گفتنی است مشاهداتی که طی این پژوهش از عملکرد یاددهی-یادگیری معلمان به عمل آمد، نشان داد که اشتیاق، انگیزه و علاقه معلمان، بعد از آموزش‌های مربوط به تغییر نگرش نسبت به تدریس و فعالیت‌های آموزشی، به میزان چشمگیری در مقایسه با انگیزه آنان قبل از اعمال آموزش، بیشتر می‌شود.

به طور کلی باید گفت نتایج تحقیق حاضر که قابل تعمیم به معلمان تمامی دوره‌های تحصیلی است،

می‌تواند به انجام اقداماتی در خصوص بالا بردن بهره‌وری آموزشی و افزودن به پویایی کلاس‌های درس در مقاطع مختلف کمک کند، به طوری که اگر دست‌اندرکاران تربیت معلم در سراسر کشور، از تأثیر مثبت آموزش‌های تغییر نگرش معلمان (نسبت به اهمیت عملکرد صحیح و مطلوب یاددهی-یادگیری خویش) آگاهی‌های کافی را به دست آورند، خواهند توانست بهتر و سریع‌تر، آموزش‌های مقتضی را اعمال کرده و گامی موثر در جهت تحقق اهداف نظام آموزشی کشور بردارند.

پیشنهادات

با توجه به داده‌های بدست آمده از تحقیق حاضر، مجموعه پیشنهاداتی که ارائه می‌شوند، مربوط به توجه هرچه بیشتر به نوع نگرش معلمان و همچنین سنجش و اصلاح نگرش آنان در راستای اصلاح عملکرد یاددهی-یادگیری آنان می‌باشد که عبارتند از:

- اقدام به برگزاری دوره‌های آموزشی با هدف ایجاد نگرش مطلوب نسبت به حرفه معلمی توسط مدیران با هماهنگی مسئولین مربوطه.
- آگاه سازی معلمان نسبت به تأثیر نگرش مطلوب آنان بر موفقیت شغلی در خلال آموزش‌های ضمن خدمت.
- آگاه سازی معلمان از نتایج تحقیقات مربوط به تأثیر تغییر نگرش بر مطلوبیت عملکرد معلمان در خلال دوره‌های آموزشی مربوطه.
- اقدام به ایجاد نگرش مطلوب نسبت به حرفه معلمی در معلمان، طی دوره‌های ضمن خدمت.
- انجام اقدامات لازم در راستای سنجش نگرش معلمان نسبت به حرفه معلمی توسط مدیران و مسئولان آموزشی ملی، منطقه‌ای و محلی.
- شناسایی منابع انگیزشی و عوامل به وجود آورنده نگرش نامطلوب در معلمان و انجام اقدامات لازم

- ۷- خدیوی، اسدالله. (۱۳۸۶). در آمدی بر رفتار سازمانی در سازمان‌های هزاره سوم (چاپ اول). تهران: انتشارات شایسته.
- ۸- دلاور، علی (۱۳۷۵). احتمالات و آمار کاربردی در روان‌شناسی و علوم تربیتی (چاپ اول). تهران: انتشارات رشد.
- ۹- رابینز، استیفن پی. (۱۳۸۴). رفتار سازمانی (چاپ ششم). ترجمه: علی پارسایان و محمد اعرابی. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- ۱۰- رحمان پور، لقمان (۱۳۸۷). شناسایی عوامل موثر در حفظ و نگهداری منابع انسانی. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت دولتی، دانشگاه تربیت مدرس.
- ۱۱- رحمتی، عباس (۱۳۸۳). تأثیر آموزش مهارت‌های مقابله‌ای به شیوه بحث گروهی بر نگرش یا گرایش شناختی، عاطفی و رفتاری دانش‌آموزان نسبت به سوء مصرف مواد مخدر. گزارش طرح پژوهشی مصوب پژوهشکده تعلیم و تربیت سازمان آموزش و پرورش استان کرمان، رشته مشاوره.
- ۱۲- فونتانو، دیوید. (۱۳۸۲). روان‌شناسی برای معلمان. ترجمه: مهشید فروغان. تهران: انتشارات ارجمند.
- ۱۳- ساموئل، بال. (۱۳۷۳). انگیزش در آموزش و پرورش (چاپ اول). ترجمه: علی اصغر مسدد. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.
- ۱۴- سنگه، پیترو. (۱۳۸۴). پنجمین فرمان: خلق سازمان یادگیرنده (چاپ پنجم). ترجمه: حافظ کمال هدایت و محمد روشن تهران: انتشارات فروزش.
- ۱۵- شعاری نژاد، علی اکبر. (۱۳۸۸). روان‌شناسی فرهنگ و تربیت. تهران: انتشارات امیر کبیر.
- ۱۶- صادقی، محمد. (۱۳۸۴). تأثیر باورهای جنسیتی بر ایفای نقش‌های خانگی زنان متأهل شاغل. پایان نامه
- در راستای از بین بردن یا کاهش عوامل مورد نظر از طریق اعلان این موضوعات به عنوان اولویت‌های پژوهشی آموزش و پرورش.
- با توجه به آنچه که در تحقیق حاضر نیز انجام گرفته است و نتایج بدست آمده از آن، به نظر می‌رسد بهتر باشد که مدیریت برنامه ریزی نیروی انسانی آموزش و پرورش، سنجش سطح نگرش برگزیدگان آزمون استخدامی را جزء یکی از مراحل گزینش در نظر گرفته و سطح نگرش آنان را قبل از شروع به کار مورد سنجش قرار دهد و بدین وسیله از این بین، کارکنانی را که نگرش آنان نسبت به حرفه معلمی، نیاز به تغییر و تعدیل دارد شناسایی کرده و طی برنامه‌های آموزشی مربوطه نسبت به تغییر نگرش آنان اقدام لازم را به عمل آورد.
- منابع و مآخذ**
- ۱- ارونسون، ا، تیموتی، د، و اکرت، ر. (بی تا). روانشناسی اجتماعی. ترجمه: افسانه شیخ الاسلام زاده. (۱۳۸۵). تهران: انتشارات ما و شما.
- ۲- ارونسون، الویت (۱۳۸۵). روانشناسی اجتماعی. ترجمه: حسین شکرکن، تهران: انتشارات رشد.
- ۳- ایمانی، زهرا، مسعود ریانی، فریبا برهانی، و درتاج اسحاق. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر برنامه توانمندسازی بر نگرش نسبت به بیماری در مبتلایان به دیابت. مجله دانشکده پرستاری و مامایی رازی کرمان، سال دهم، شماره ۳-۴.
- ۴- بهنر، جرد و میکائیل وانک. (۱۳۸۴). نگرش‌ها و تغییر آن‌ها. ترجمه: علی مهداد. تهران: انتشارات جنگل.
- ۵- پرهیزکار، کمال (۱۳۸۶). مدیریت منابع انسانی و اداره امور استخدامی. تهران: انتشارات آگاه.
- ۶- ترکان، هاجر و کجباف، محمدباقر (۱۳۸۷). نگرش چیست؟ فصلنامه توسعه علوم رفتاری، سال اول، شماره ۱.

- 31- Scand j caring sci (1999), finish Finnish nurse teachers' perceptions of their 'scientific thinking' and its development during Master's-level teacher education at university, University of Tampere, Department of Nursing Science, Finland, from: www. pubmed. com.
- 32- Taylor, Sh. E. Peplau, L. A. , & Sears, D. O. (2003). Social Psychology (11th Ed). New Jersey: Pearson Education, Upper Saddle River.
- 33- Warren, H. C. (1922). Elements of Human psychology. Houghton Mifflin.
- ۱۷- کرچ، دیوید، کراچفیلد، ریچارد، اس و بلاکی، اجرتون. (۱۹۶۲). فرد در اجتماع. ترجمه: محمود صناعی. تهران: انتشارات زوار.
- ۱۸- کریمی، یوسف. (۱۳۸۸). نگرش و تغییر نگرش (چاپ هفتم). تهران: انتشارات ویرایش.
- ۱۹- کریمی، یوسف. (۱۳۷۹). روان شناسی اجتماعی. تهران: انتشارات ارسباران.
- ۲۰- فرهنگ، علی اکبر. (۱۳۷۴). تغییر نگرش از طریق رسانه با فرایند ۳ مرحله ای. فصل نامه سنجش و پژوهش، سال دوم، شماره ۶.
- ۲۱- هیوستون، میلز و و لفگانگ، اشتروبه. (۱۳۸۳). مقدمه‌ای بر روانشناسی اجتماعی از منظر اروپاییان. ترجمه: جواد اژه‌ای و همکاران. تهران: انتشارات سمپاد.
- 22- Barco, Margaret Jackson. PHD, (2007). The Relationship Between Secondary General Education Teachers Self-Efficacy and Attitudes As They Relate To Teaching Learning Disabled Students In The Inclusive Setting, from: www. sciencedirect. com.
- 23- Binyet s, de Haller R. (1993), Efficacy of smoking prevention campaign in adolescents: critical review of the literature, Soz Praventivmed. 1993;38 (6) -78-366.
- 24- Buldwin c. M. (1901). Dictionary of philosophy and psychology. Mac millan.
- 25- Droba, D. D (1933). the Nature of Attitude. Journal of social psychology, 4, 444-463.
- 26- Eagly, A. H. , & Chaiken, S. (2007). The advantages of an inclusive definition of attitude. SocialCognition, 25 (5) , 582602.
- 27- Gawronski, B. (2007). Editorial: attitudes can be measured! But what is an attitude? SocialCognition, 25 (5) , 573-581.
- 28- Lidsey B. Hosak (2000). A thesis submitted in partial fulfillment of the reguirments. B. S. university of central florida.
- 29- Robin A. rackley, BS, (2004) , a longitudinal investigation of change in teacher efficacy and perceptions of leadership following participation in a technology integration program, from: www. sciencedirect. com.
- 30- Schiffman, L. G. , & Kanuk, L. L. (1997). Consumer Behavior (6th Ed). London: PracticeHall.
- یادداشت‌ها**
- 1 Attitude
2 Buldwin c. M
3 Warren, H. C
4 Droba, D. D
5 Toomass
6 Favorable attitude
7 Lidsey B. Hosak
8 Binyet s, de Haller R
9 Scand j caring
10 Robin A. rackley, BS
11 Barco, Margaret Jackson

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی